

[Baunsgaard.]

ønsket om en omlægning af omsætningsafgiften er båret frem af ønsket om hurtigt at kunne sætte forbrugsbeskatningen i vejret, er der grund til at understrege, at når den økonomiske udvikling engang vender og for ringe aktivitet vil kunne angribe beskæftigelsen, da vil en hurtig påvirkning være påkrævet. Det er altså en ekstra understregning af, at der generelt i et moderne industrisamfund er brug for en skattepolitik, der lægger hovedvægten på forbrugsbeskatning.

Med de afgiftsforhøjelser, der er foretaget i dette forår, er vi nu oppe på at opkræve omkring 70 pct. af statens indtægter gennem de indirekte afgifter. Dermed har man allerede lagt hovedvægten på forbrugsafgifterne. Når man nu alligevel ønsker at gå videre — og jeg tror, det er rigtigt at gøre det — er det klart, at med en så stor andel af den samlede skattebyrde opkrævet gennem de indirekte skatter må man tilstræbe den allerstørste neutralitet over for varevalget og i hvert fald en langt større neutralitet, end vi hidtil har haft. Netop i dette at kunne være neutral i sine virkninger har vel merværdiafgiften sin største fordel. Når man pålægger befolkningen stadig større indirekte afgifter, er det klart, at man på urimelig måde forrykker forbrugsvalget, hvis man helt friholder en del af forbruget, nemlig det, der kommer til udtryk igennem de såkaldte tjensteydelser, og alene lader vareomsætningen bære de indirekte afgifter af denne højde. Det er derfor en oplagt fordel, at merværdiafgiften synes at kunne give det administrativt bedste grundlag for at lade også tjensteydelser komme med ind under beskatningen, og det er lige så klart, at man administrativt får den enkleste mulighed for at friholde erhvervslivets investeringer og eksporten for betaling af omsætningsafgift ved et merværdiafgiftssystem.

Jeg vil imidlertid gerne sige, at disse problemer, som jo gøres til en meget stærk begrundelse for at vælge merværdiafgiften fremfor en anden form for afgift, er det — omend merværdiafgiften giver den enkleste administrationsform — dog muligt at klare også under eksempelvis en almindelig omsætningsafgift i detailledet. Når man ser på, hvad vi i øvrigt har været i stand til

at klare i skatteadministrativ henseende, så er det indlysende, at hvis man vil, kan dette administrative problem klares, selv om man skulle foretrække et andet afgiftssystem end merværdiafgiften. Det afgørende er, at man får den hurtige påvirkning af forbruget, at man får det finanspolitiske middel, som tilstrækkelig hurtigt kan gribe ind over for den økonomiske udvikling, og det får man, hvad enten man vælger merværdiafgiften, eller man vælger en almindelig omsætningsafgift i detailledet.

Der vil i de kommende måneder i det arbejde, der skal foregå i et udvalg, være behov for at gøre fordele og ulemper i forholdet mellem en merværdiafgift og en almindelig detailledsaftgift op over for hinanden. Jeg kan selvfølgelig ikke andet end erklære mig enig i det, som er sagt af foregående ordførere: at den enorme skatteomlægning, som en merværdiafgift vil være udtryk for, ikke kan drøftes tilfredsstillende, uden at man samtidig forsøger at klare op, efter hvilke linjer man ønsker at udnytte de muligheder for en reform på andre skatteområder, som herved tilvejebringes.

Lad mig da sige, at det for det radikale venstre vil være en forudsætning, at man ikke ved en omlægning af omsætningsafgiften får en sådan forrykning i den sociale balance, at der påføres de laveste indkomstgrupper nye byrder, uden at man har mulighed for at give disse kompensation i form af skattelettelser. Man må derfor selvsagt først og fremmest søge at dække det behov, der er for, skal vi kalde det sociale justeringer i vor skattelovgivning, inden man går længere i retning af lempelser på de øvrige områder. At den skattefri bundgrænse må forhøjes, er en selvfølge; at børnetilskuddene må forhøjes, er ligeledes en selvfølge, hvis man ikke ønsker, at denne omsætningsafgift først og fremmest skal komme familier med børn til skade. At der kan blive tale om egentlige sociale justeringer over for pensionister, er ligeledes indlysende. At der bliver behov for også at yde kompensation for de forøgede udgifter til færdigvarer m. v. for personer med lave indkomster, der hverken er pensionister eller har børn, er indlysende. Den højtærede finansminister sagde i sin fremsættelse, at der næppe er udsigt til, at man kan vælge den vej, som jeg forstår ministeren helst